БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 139 (6068) | 1950 оной июлиин 11, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй фронтые үргэдхэхэ

Атомна зэбсэгые хэлсээнгүй хорихо энэ шиидхэбэриие бэелүүлхэ ябадалда уласхоорондын хатуу хиналта тогтоохо, атомна зэбсэгые түрүүлэн хэрэглэһэн тэрэ правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо тухай эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряа хадаа дэлхэйн бүхы оронуудта үргэн дэмжэлгэ ба ниитэ харюу олоо.

Агресси хэхэ болон хүнүүдые олоорнь алаха зэбсэгтэл адли атомна зэбсэгые хорихо тухай эрилтэ хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгэй олонхи арад зоной эрилтэ мүн байна. Бүхы оронуудай олон миллион простой хүнүүд Стокгольмско уряае юундэ халуунаар дэмжэнэб гэхэдэ, тэрээн соо табигдаһан эрилтэнүүд бата бэхи ба үни удаан сагай эб найрамдалые хүсэжэ байгаа бүхы арадуудай шухала интересүүдтэ харюусана.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл—нэтойл бүгэдэарадай хэрэг мүн. Хэрэбээ бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай арадууд эб найрамдалай единэ хүсэн түгэс фронт болон нэгэдээ һаань, хэрбээ газар дээрэхи бүхы үнэн сэхэ хүнүүд үндэһэ яһанай ба национальностиин, политическэ болон шажанай үзэлнүүдээ хамаархангүй дайе империалистическэ һүжэрөөгшэдтэ эсэргүүсэн эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлэй туг доро бодоо хадань, шэнэ дай үдхэгшэдэй гэмтэ бүлэгэй хара бодолынь буруу һүрэхэ байна.

Стокгольмско уряа доро гар табилгые суглуулха кампаниин түүхэтэ удхашанар мүн байнаб гэхэдэ, тэрэ хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы хүн зониие хабаадуулна, эб найрамдалай тугые тойруулан тон үргэн ниитэ зониие үгсаана. Хитадай арадай республикада 80 шахуу миллион гражданинууд Стокгольмско уряа доро богонихон болзор соо гараа табиба. Польшодо уряа доро гараа табигшадай тоо 18 миллионһоо хэлиба, Германска демократическа республикада—арбандолоон миллион болоо. Франциин арба гаран миллион ажалшад атомна зэбсэгые хорихо тухай уряа доро гараа табиба.

Айхабтар ехэ политическэ дэбжэлтын дэршон байдалда Стокгольмско уряа доро гар табилгые суглуулга СССР дотор ябажа байна. Кампаниин эхилһэнһээ хойшонхи түрүүшын 6 үдэрэй турша соо Советскэ Союзай 56-һаа үлүүтэй миллион гражданинууд атомна зэбсэгые хорихо тухай уряада гараа табиба.

Мүнөө бүхы оронуудта эб найрамдалые хамгаалгын комитедүүд байгуулагдаа. Олон зуугаад мянган хүнүүд эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй эдэбхитэд болоо. Империалистическэ реакциин ушаруулжа байгаа бүхы һаалтануудые дабан гаража, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд хадаа предприятинууд ба эмхи зургаануудта, улицанууд ба гэр байрануудаар Стокгольмско уряа доро гар табилгые ябуулжа байна. Эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлдэ общественнэ ажал-ябуулагшад, наука, литература ба искусствын түлөөлэгшэд улам олоорoo хабаадуулагдажа байна.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд парламентнуудай бүхы депутадуудта, профсоюзуудай, таряашадай, ремесленнэ ба общественнэ бусад организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандан Стокгольмско уряада гараа табихыень зоримгойгоор дурадхажа байна. Тэдэнэр хадаа эб найрамдалда болон арадуудай аюулгүй байдалда уряалһан энэ уряа доро гараа табихаяа тэдэнэй дундаһаа арсагшадые олоной үмэнэ тайлбари үгүүлдэг байна. Эб найрамдалай тала баригшад хадаа дай һүжэрөөгшэдые ба тэдэнэй туһамаршадые эрид шууд элиһэлэн харуулна.

Американска зонхилхы хүнүүд агрессиин бэлэдхэлһээ агрессиин сэхэ актнуудта шэлжэн ороо гэжэ һүүлэй неделинүүдэй событинууд харуулна. Тэдэнэр хадаа үнинһөө хойшо бэлдэһэн зэбсэгтэ интервенциеэ Кореядэ эхилбэ, Хитадай, Вьетнамай болон Азиин бусад оронуудай арадуудта эсэргүү агрессивнэ шэнэ актнуудаа хэжэ байна.

Дайе американо-английска һүжэрөөгшэдэй гэмтэ бодолнуудые яаба хээбэшье таһалдуулха, эб найрамдалые хамгаалха ба бүхэжүүлхэ гээшэ—эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай түрүүшын ээлжээнэй дайшалхы зорилго болоно. Энэ тон шухала зорилгые эб найрамдалай тала баригшадай эмхидмэл хүдэлөөн шиидхэхэ зэргэтэй, түүхэ болбол олон миллион хүнэй ажабайдалай хуби заяанай түлөө, дэлхэйн хүгжэлтын хуби заяанай түлөө агууехэ харюусалгые энэ хүдэлөөндэ даалгаһан байна.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн түгэс фронт хадаа—агрессорнүүдэй тоонгүй байжа болохогүй хүсэн мүн, дай һүжэрөөгшэдые хазаарлажа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые аршалжа шадаха хүсэн мүн. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ хабаадагшад агууехэ зорилгые өөрынгөө урда табина! Тэрэниие бэелүүлхэ зам эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй ниитэ базые саашадань үргэдхэхэ ябадалые дамжан ошоно. Шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэл ямар нэгэн организациин, үсөөн бүлэг хүнүүдэй хэрэг бэшэ. Дайнай аюулда эсэргүүсэн, газар дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд, общественнэ, профсоюзна, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, культурна, кооперативна, спортивна ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлые дэмжэжэ байһан бусад бүхы организацинууд тэмсэхэ ёһотой. Зарим оронуудта эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн ёһото үргэн далайса оложо үшөө шадаагүй байһан ябадалые тэмдэглэнгүй байжа болохогүй.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй зорилго хадаа үргэн ниитэ зоной дунда үдэр бүриин ойлгууламжын хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ, дайе американска һүжэрөөгшэд өөһэдынгөө агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлхын тула бүхы оролдолгоёо гаргана, хүнүүдтэ харша тэдэнэй түсэбүүдыень дэлхэйн бүхы арадуудай гансал эмхидэмэл тэмсэл таһалдуулжа шадаха юм гэжэ ойлгосотойгоор хэлэхэ ябадал болоно.

Стокгольмско уряада нэгэдэхэ гэжэ һайн һайхан бодолой бүхы хүнүүдые уряалхадаа эб найрамдалай тала баригшадай национальна ба нютагай организацинууд гансахан гар табилгаар хизаарлаха ёһогүй. Тэдэнэр хадаа уряада гараа табиһан бүхы хүнүүдые эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй практическа тэмсэлдэ хабаадуулха гэжэ оролдохо ёһотой. Эб найрамдалай тала баригшад туйлаһан амжалтануудаа бэхижүүлхэ, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөндэ улам бүри үргэн далайса ба эмхи гурим олгохо гээшые өөһэдынгөө уялга гэжэ тоолоно. Таряашадай, городой хүн зоной дунда шадалтанай, дунда ябуулагдаха ойлгууламжын хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Политическэ ба общественнэ ажал-ябуулагшадые, элитэ эрдэмтэд, уранзохёолшодые, искусствын ажал-ябуулагшадые, культурна, научна, кооперативна, спортивна ба бусад организацинуудта хабаадагшадые эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлдэ элсүүлгэ эб найрамдалай тала баригшадай шухала зорилго болоно.

Эб найрамдалые хамгаалха хүдэлөөн улам үндэр шатада үргэгдэжэ байна. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй ниитэ базые үргэдхэлгэ, дай һүжэрөөгшэ империалистнуудта эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиие, таряашадые интеллигенциие, ниитэ олоорынь элсүүлгэ—мүнөөнэй шатын шухала зорилго болоно.

Эб найрамдалда дуратай арадууд өөрынгөө хүсэнүүдтэ сохом этигэн, бата бэхи ба үни удаан эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэжэ байна. Эб найрамдалай тала баригшадай хүсэнүүд барагдашагүй. Тэдэниие дай һүжэрөөгшэдэй заналта айлгахагүй. Эб найрамдалай хэрэгые хамгаалжа болохо юм, эб найрамдалда эсэргүү заговорщигуудай дэмырһэн бүлэгтэ үхэлэй самса үмэдхүүлжэ болохо юм гэжэ арадууд мэдэнэ.

Эб найрамдалай түлөө Советскэ Союзай үнэн сэхэ, үсэд шанга тэмсэл бүхы оронуудай арадуудые зоригжуулна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй агууехэ арми болбол өөһэдынгөө зэргэнүүдые сусаршагүйгөөр, нигтаруулан, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй ниитэ базые үргэдхэн, тэрэнэй эмхи гуримые дээшэлүүлэн, дай һүжэрөөгшэ империалстнуудай хорото бодолые таһа татаха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ байна.

Эб найрамдалай хэрэг илаха, юуб гэхэдэ, эб найрамдалай тугые баригша агууехэ хүн, прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй гениальна вождь нүхэр Сталинаар хүтэлбэрилүүлдэг манай хүсэн түгэс социалистическэ Эхэ орон тэрэниие хамгаалжа, эб найрамдалай лагериие толгойлжо байна.

(«Правдын» июлиин 9-эй түрүү бэшэгһээ).

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай
ХУУЛИ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведээр табигдаһан Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын 1950 оной Гүрэнэй бюджедые бюджетнэ комиссиин элидхэл тушаа абтаһан хубилалтануудтайгаар хамта баталха, тусгаарлабал: доходуудай талаар 54.244.801 мянган түхэригөөр, гаргашануудай талаар 53.939.707 мянган түхэригөөр, гаргашануудта орходоо доходуудынь 305.094 мянган түхэриг ехэ байхаар, гадна урда жэлэйхиһээ 1.617.270 мянган түхэриг бюджетнэ мүнгэн 1951 оной январиин 1-дэ үлэжэ орохоор баталха.

2. Энэ Хуулиин 1-дэхи статьятай зохилдуулан Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын 1950 оной республиканска бюджедые доходуудаар 41.555.779 мянган түхэригөөр, гаргашануудаар 41.250.685 мянган түхэригөөр, тиин гаргашануудта орходоо доходуудынь 305.094—мянган түхэриг ехэ байхаар, гадна урда жэлэйхиһээ 375.678 мянган түхэриг бюджетнэ мүнгэн 1951 оной январиин 1-дэ үлэжэ орохоор баталха.

3. РСФСР-эй хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городуудай ба Автономно советскэ социалистическэ республикануудай 1950 оной бюджедүүдтэ РСФСР-эй республиканска бюджедһээ отчисление 28.592.871 мянган түхэригөөр баталха.

4. РСФСР-эй хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городуудай ба Автономно Советскэ Социалистическэ республикануудай 1950 оной бюджедүүдые доро дурсагдагша хэмжээтэйгээр баталха:

Хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городуудай ба автономно республикануудай нэрэ	Доходууд ба гаргашанууд	Тэрэнэй тоодо РСФСР-эй республиканска бюджетһээ отчислени	Гадна, 1951 оной январиин 1-дэ урдахи жэлһээ үлэжэ орохо мүнгэн
	Мянган түхэригөөр		
1. Алтайска хизаар	736.494	600.131	27.000
2. Краснодарска хизаар	946.603	664.878	34.800
3. Сочи город	39.229	20.481	430
4. Красноярска хизаар	753.762	599.515	31 700
5. Приморско хизаар	387.609	231.060	11.560
6. Ставропольско хизаар	539.934	401.652	18.450
7. Хабаровска хизаар	663.068	479.375	25.500
8. Амурска область	268.338	218.883	9.600
9. Архангельска область	472.621	350.170	16.900
10. Астраханска область	276.878	204.112	7.658
11. Брянска область	455.599	375.911	16.600
12. Великолукска область	286.936	254.655	9.600
13. Владимирска область	461.157	338.238	13.800
14. Вологодско область	526.667	438.861	18.350
15. Воронежско область	861.051	662.559	32.900
16. Горький город	309.826	142.954	3.500
17. Горьковско область	757.654	550.770	27.800
18. Грозненско область	230.762	160.601	6.430
19. Ивановска область	541.064	353.666	15.000
20. Иркутска область	497.055	355.165	17.351
21. Калининградска область	269.009	207.621	7.100
22. Калининска область	629.360	430.885	21.400
23. Калужска область	354.882	304.072	12.350
24. Кемеровскэ область	662.659	434.290	18.800
25. Кировскэ область	717.339	571.591	26.000
26. Костромско область	362.326	300.191	12.100
27. Крымскэ область	367.681	239.055	10.300
28. Севастополь город	131.171	108.495	1.500
29. Куйбышев город	230.823	72.529	2.600
30. Куйбышевска область	423.450	354.170	15.200
31. Курганска область	340.162	287.640	11.750
32. Курска область	691.605	569.748	28.400
33. Ленинград город	2.053.810	948.394	28.800
34. Ленинградска область	529.554	377.129	15.200
35. Молотов город	179.664	75.554	2.000
36. Молотовско область	721.724	560.711	21.700
37. Москва город	3.504.892	1.259.318	39.000
38. Московско область	1.830.077	1.079.284	47.500
39. Мурманска область	219.071	156.218	4.600
40. Новогородско область	315.343	261.231	10.250
41. Новосибирск город	206.134	53.208	2.200
42. Новосибирскэ область	442.653	387.232	17.750
43. Омск город	130.770	19.873	1.500
44. Омско область	385.705	355.863	16.200
45. Орловско область	434.650	364.342	17.700
46. Пензенскэ область	455.013	372.318	16.200
47. Псковско область	265.258	232.341	8.850
48. Ростов-на-Дону город	198.812	47.986	2.300
49. Ростовско область	743.198	534.199	25.000
50. Рязанска область	590.102	478.983	22.800
51. Саратов город	201.147	78.871	2.300
52. Саратовска область	58.655	474.716	21.300
53. Сахалинска область	371.340	298.426	13.000
54. Свердловск город	279.680	100.886	3.087
55. Свердловско область	981.233	637.857	25.600
56. Смоленскэ область	488.413	409.125	18.200
57. Сталинград город	188.595	102.544	2.100
58. Сталинградска область	485.617	424.207	17.400
59. Тамбовско область	491.526	406.212	18.700
60. Томско область	287.299	225.047	11.250
61. Тувинска Автономно область	122.641	103.125	3.150
62. Тульска область	479.968	354.381	16.300
63. Тюменскэ область	458.383	396.797	19.125
64. Ульяновска область	361.498	294.106	12.350
65. Челябинск город	176.118	49.783	2.011
66: Челябинска область	630.491	433.875	16.400
67. Читинскэ область	359.315	295.543	12.650
68 Чкаловска область	568.501	433.125	21.100
69: Ярославска область	522.814	350.802	15.550
70. Татарска Автономно Советскэ социалистическэ Республика	935.959	695.298	33.400
Тэрэ тоодо Казань город	180.538	66.866	1.650
71. Башкирска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	957.918	743.199	37.300
72. Дагестанска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	385.484	327.823	13.300
73: Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	245.150	201.818	7.917
74. Кабардинска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	152.151	116.049	5.000
75. Коми Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	239.097	198.923	9.100
76. Марийска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	235.144	195.797	8.250
77. Мордовско Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	337.230	300.560	13.800
78. Северо-Осетинскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	197.491	128.761	6.150
79. Удмуртска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	426.648	334.003	14.100
80. Чувашска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	341.079	265.147	14.000
81. Якутска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	405.704	368.008	15.723

5. РСФСР-эй хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городуудай ба Автономно Советскэ Социалистическэ республикануудай 1950 оной бюджедүүдтэ хүдөө ажахын налогһоо, олзын налогһоо, СССР-эй гэрэлээгүй, ганса бэе ба үсөөн бүлэтэй гражданинуудһаа орохо налогһоо, машинно-тракторна станцинуудай доходуудһаа, ой модоной доходһоо, гүрэнэй урьһаламжаһаа ба эрьесын налогһоо отчисленинүүдые доро дурсагдагша хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл:

Хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городууд ба республикануудай нэрэнүүд	Отчислениин процентнүүд						
	Хүдөө ажахын налогһоо	Арад зонһоо орохо олзын налогһоо	СССР-эй гэрэлээгүй, ганса бэе ба үсөөн бүлэтэй гражданинуудһаа орохо налогһоо	Машинно-тракторна станцинуудай доходуудһаа	Ой модоной олзоһоо	Гүрэнэй урьһаламжаһаа	Эрьесын налогһоо
1. Алтайска хизаар	25	70	80	25	30	60	12,0
2. Краснодарска хизаар	25	60	50	25	40	50	5,9
3. Сочи город	—	20	20	—	50	20	3,9
4. Красноярска хизаар	35	60	50	35	40	50	5,2
5. Приморско хизаар	40	20	35	40	50	20	1,7
6. Ставропольско хизаар	25	80	50	25	50	60	8,6
7. Хабаровска хизаар	100	30	10	100	50	40	2,5
8. Амурска область	25	80	40	40	100	40	6,6
9. Архангельска область	80	60	50	100	40	60	3,2
10. Астраханска область	90	70	50	100	100	55	7,5
11. Брянска область	25	100	80	35	50	80	8,1
12. Великолукска область	40	100	100	50	50	90	20,8
13. Владимирска область	40	50	30	35	50	50	3,6
14. Вологодско область	60	100	80	35	40	65	9,3
15. Воронежско область	25	100	70	25	50	60	5,1
16. Горький город	100	10	10	—	—	10	2,5
17. Горьковско область	35	60	70	35	40	50	6,5
18. Грозненска область	80	50	50	50	50	80	5,2
19. Ивановска область	50	40	50	50	50	50	2,5
20. Иркутска область	45	40	55	50	50	50	2,6
21. Калининградска область	100	60	80	100	50	50	6,3
22. Калининска область	35	60	70	35	50	60	4,8
23. Калужска область	35	90	80	40	50	60	15,3
24. Кемеровскэ область	45	20	20	35	40	20	5,1
25. Кировскэ область	50	70	70	25	40	65	8,6
26. Костромско область	40	80	80	50	50	60	9,0
27. Крымскэ область	70	60	50	50	100	55	4,9
28. Севастополь город	—	50	50	—	—	50	27,5
29. Куйбышев город	—	10	10	—	—	10	1,4
30. Куйбышевска область	40	70	70	25	50	70	15,1
31. Курганска область	35	100	70	35	50	70	14,3
32. Курска область	25	100	80	25	100	80	11,3
33. Ленинград город	—	20	20	—	—	20	4,0
34. Ленинградска область	100	50	70	100	50	60	12,9
35. Молотов город	—	10	10	—	—	10	2,1
36. Молотовско область	40	40	50	25	40	50	8,6
37. Москва город	100	10	10	—	50	10	2,4
38. Московско область	50	10	40	50	50	40	5,8
40. Новгородско область	50	100	100	80	50	60	8,6
41. Новосибирск город	—	10	10	—	—	10	0,6
42. Новосибирскэ область	30	100	80	35	100	90	17,5
43. Омск город	—	5	7	—	—	5	0,4
44. Омско область	35	100	100	35	100	90	29,4
45. Орловско область	35	100	80	25	100	65	17,8
46. Пензенскэ область	30	80	70	30	50	70	9,6
47. Псковско область	40	100	100	50	100	100	17,9
48. Ростов-на-Дону город	100	10	10	—	—	10	0,6
49. Ростовско область	25	40	50	25	100	50	8,5
50. Рязанска область	35	100	80	35	50	65	12,5
51. Саратов город	—	10	10	—	—	10	3,2
52. Саратовска область	25	100	80	25	100	70	13,8
53. Сахалинска область	100	40	30	100	50	50	9,4
54. Свердловск город	100	10	10	—	40	10	0,6
55. Свердловско область	60	20	40	50	40	30	4,5
56. Смоленскэ область	35	100	80	50	50	70	20,7
57. Сталинград город	—	20	20	—	—	20	4,5
58. Сталинградска область	30	100	80	35	100	80	18,5
59. Тамбовско область	35	100	80	25	50	70	12,2
60. Томско область	50	60	50	50	50	70	9,7
61. Тувинска автономно область	100	100	—	100	100	100	36,9
62. Тульска область	30	40	50	35	100	40	6,2
63. Тюменскэ область	50	100	80	50	50	70	14,8
64. Ульяновска область	35	80	70	35	50	70	9,1
65. Челябинск город	—	10	10	—	—	10	0,7
66. Челябинска область	40	20	40	50	40	30	5,9
67. Читинскэ область	60	30	40	50	100	50	8,7
68. Чкаловска область	35	60	60	35	100	60	8,0
69. Ярославска область	35	30	40	35	50	50	4,2
70. Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	40	70	70	40	50	70	7,7
Тэрэ тоодо Казань город	—	10	10	—	—	10	4,4
71. Башкирска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	80	80	40	50	80	7,3
72. Дагестанска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	90	100	100	50	100	80	24,0
73. Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	80	60	50	50	80	6,2
74. Кабардинска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	80	100	100	50	50	60	13,6
75. Коми Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	30	60	100	40	60	2,7
76. Марийска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	40	100	100	50	50	65	20,1
77. Мордовско Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	35	100	100	40	50	80	19,1
78. Северо-Осетинскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	60	70	70	50	50	55	6,0
79. Удмуртска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	90	80	35	50	80	2,5
80. Чувашска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	40	80	80	35	50	65	16,3
81. Якутска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100	100	100	100	100	29,4

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Российска Советскэ Федеративнэ Социалистическэ Республикын 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай

ХУУЛИ

(Түгэсхэл)

6. РСФСР-эй 1950 ондо хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлэй городуудай ба Автономно Советскэ Социалистическэ республиканууд бюджэдүүдтэ отчисленинүүдые иимээр хэхэ гэжэ тогтооно:

а) товарна бэшэ операцинуудай налогһоо—100 процент.

б) үмсын ажалтанай моринуудта гарадаг гүрэнэй налогһоо 75 процент.

в) колхозуудай ойзын налогһоо —35 процент.

7. 1950 оной июлиин 1-нээ эхилэн барилгын өөрын үнэ сэнгэй химдарһанай эсэстэ республиканска бюджэдтэ, мүн РСФСР-эй хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлэй городуудай ба Автономно Советскэ Социалистическэ республиканууд бюджэдүүдтэ болохо ёнотой алмалтын суммые тодорхойлхыень ба РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджэдэй гүйсэдхэлэй процесс соонь тэрэ алмалтые хараадаа абахыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

8. РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджэдэй гүйсэдхэл тухай тоосоое доходуудаар 53.023.960 мянган түхэригөөр, гаргашануудаар 52.111.856 мянган түхэригөөр, тиин гаргашануудта орходоо доходуудынь 912.104 мянган түхэригөөр эхэ байхаар, гадна урда жэлэйхинээ 1.547.143 мянган түхэриг бюджетнэ мүнгэ 1950 оной январиин 1-дэ үлэжэ орохоорнь баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

РСФСР-эй Конституциин (Үндэһэн Хуулиин) 54-дэхи статьяе хубилгаха тухай

ХУУЛИ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. СССР-эй Конституциин 78-дахи статьятай зохилдуулан РСФСР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствые РСФСР-эй Сэрэгэй Министерство гэжэ нэрлэхэ.

РСФСР-эй Конституциин 54-дэхи статьяда иимэ хубилалта оруулха: «Зэбсэгтэ хүсэнүүд» гэһэн үгэнүүдые «сэрэгэй» гэһэн үгөөр һэлгэхэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

«РСФСР-эй УГОЛОВНО КОДЕКСЫН 133-а СТАТЬЯЕ ХУБИЛГАХА ТУХАЙ» РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

«РСФСР-эй Уголовно Кодексын 133-а статьяе хубилгаха тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1949 оной июлиин 12-ой Указые баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

«УДМУРТСКА АССР-эй ОЙ МОДОНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫЕ УСАДХАХА ТУХАЙ» РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

«Удмуртска АССР-эй ой модоной промышленностиин Министерствые усадхаха тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1949 оной июниин 21-нэй Указые баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

«ТАТАРСКА АССР-эй МЯХАНАЙ БА ҺҮНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫЕ УСАДХАХА ТУХАЙ» РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Татарска АССР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерствые усадхаха тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной февралиин 7-ной Указые баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

НҮХЭР А. М. САФРОНОВЫЕ РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Сафронов** Арсений Михайловичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи Орлогшоор баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Совет болбол томилолгонууд тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй иимэ Указуудые баталха гэжэ тогтооно:

РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министрээр — **Алехин** Дмитрий Ивановичые;

РСФСР-эй гэгээрэлэй Министрээр — **Каиров** Иван Андреевичые;

РСФСР-эй коммунальна ажахын Министрээр — **Профеўансов** Дмитрий Петровичые;

РСФСР-эй финансынуудай Министрээр — **Фадеев** Иван Ивановичые;

РСФСР-эй юстициин Министрээр — **Беляев** Федор Архиповичые;

РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министрээр — **Сухарев** Георгий Ивановичые;

РСФСР-эй кинематографиин Министрээр — **Шашков** Григорий Ивановичые;

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедэй Түрүүлэгшээр — **Леонтьева** Екатерина Ивановнае;

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

НҮХЭР П. В. МАЙОРОВЫЕ РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Майоров** Прокопий Васильевичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшоор баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

НҮХЭР С. П. БИТЮКОВЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭЭР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Битюков** Степан Павловичые РСФСР-эй Верховно Сүүдэй Түрүүлэгшээр һунгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

НҮХЭР Л. Г. КОТЛЯРОВЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ГЭШҮҮНЭЭР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Котляров** Лев Георгиевичые РСФСР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр һунгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

НҮХЭР И. А. ВЛАСОВЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН УЯЛГАҺАА СУЛӨӨЛХӨ ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Власов** Иван Алексеевичые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сулөөлхэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫЕ ҺУНГАХА ТУХАЙ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Тарасов** Михаил Петровичые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр һунгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо **З. АНДРЕЕВА.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **П. БАХМУРОВ.**

Москва, Кремль. 1950 оной июлиин 7.

—ХЭЖЭНГЫН— АЙМАГТА

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА ОРОО

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгада һайнаар бэлэдхээ.

Тус колхоз бэлэй 12 сенокосилка (тэдэнэй 4-ниинь тракторна), 6 морин тармуурнууд ба нэгэ тракторна тармуур заһабарилһан байна.

Мүнөө тус колхоз үбһэ хуряалгые эмхитэйгээр эхилээд, ябуулжа байна.

ВОСКРЕСНИК БОЛОБО

Аймагай центрын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба һургуулиин һурагшад һаяхан воскресник гаража, Сталинай нэрэмжэтэ, «Ленинэй зам» ба «Зурганай зам» гэжэ колхозуудай полинуудые буртаг үбһэнһөөнь сэбэрлэһэн байна.

ЛОКОМОБИЛЬНУУДЫЕ АБАНАД

Хэжэнгын аймагай колхозууд энэ жэлдэ шэнэ локомобильнуудые абажа байна. Мүнөө Доодо-Худанай сомоной Молотовой ба Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Зургаанай зам» колхозууд локомобильнуудые абаад, ашаглалгада оруулба.

УНШАЛГЫН БАЙШАНДА

Хэжэнгын сомоной уншалгын байшан соо ажалшад олоороо сугларжа, радио шагнадаг юм. Мүн ном, газетэнүүдые ба журналнуудые уншадаг, шатар, даам ба домино наадажа, сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэнэд.

Уранзохёолшодой союзда

Бурят-Монголой уранзохёолшод энэ оной декабрь һарада Москва городто болохоор хараалагдаһан бурят-монгол литературна вечернүүдтэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Бурят-монгол литературын үндэһэ һуури табигша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Х. Н. Намсараев «Цыремпил» гэжэ роман бэшэжэ дүүргэбэ. Поэт Цэдэн Галсанов «Забайкалиин наран доро» гэжэ повесть бэшэжэ дүүргээд, «Саян уулын хормойдо» гэжэ роман бэшэжэ байна.

Мүн Ч. Цыдендамбаев «Доржи Банзаров» гэжэ романайгаа нэгэдэхи номой һүүлшын бүлэгые бэшэжэ дүүргэхэ болоо. Ш. Нимбуев «Манай сагай хүн», С. Дунаев «Алтан трубка» гэһэн поэмэнүүдые бэшэжэ байна. А. Шадаев Бурят-Монголой түрүү хүнүүд тухай очеркнуудай ном бэлэдхэнхэй.

Гадна, залуу уранзохёолшодой республиканска 3-дахи творческо конференцидэ бэлэдхэл эхилэнхэй. Залуу поэт Дамба Жалсараев шүлэгүүдэй «Үнэн» гэжэ сборник хэблэлдэ бэлэн болгонхой. Тэрэ хадаа С. Щипачевой, А. Сурковай ба М. Исаковскиин хэдэ хэдэн шүлэгүүдые оршуулаа. Ц. Цыремпилов, Ц. Дамбаев, Д. Батожапов, Ч. Намжилов, Ц. Бадмаев, Д. Обухов, В. Стенькин, М. Попов ба бусад тус конференцидэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Триест тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудта эльгээһэн Советскэ Правительствын ното

Июниин 16-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Триестдахи байдал тухай Советскэ Правительствын апрелиин 20-ной нотодо США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудай харюу нотонуудые абаһан байна.

Триест тушаа Италитай баталһан Эбэй Договорые США-гэй, Великобританиин ба Франциин зүгһөө эбдэхэ ябадалые усадхаха гэһэн зорилготой Советскэ Правительствын дурсагдаһан ното сооһоо дурадхалнуудта гурбан держава нуудай правительствонууд өөһэдынгөө нотонууд дотор харюу үгэхэеэ зайсаба. Энээнтэй дашарамдуулан СССР-эй МИД июлиин 8-да США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудта Советскэ Правительствын нотые эльгээбэ.

США-гэй правительстводо эльгээһэн нотын текст доороо толилогдоно.

«Советскэ Правительствын энэ оной апрелиин 20-ной нотодо харюу болгон Триестын Сүлөөтэ Территори тухай асуудал тушаа США-гэй правительствын энэ оной июниин 16-да эльгээһэн нототой дашарамдуулан, Советскэ Правительство иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

США-гэй, Великобританиин, мүн тэрэшэлэн Франциин правительствонууд Италитай баталһан Эбэй Договороор ба 1946 оной декабриин 12-то Нью-Йоркдо США-гэй, Англиин, Франциин ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй гар табигдаһан Протоколоор даажа абаһан уласхоорондын уялгануудые бүдүүлигөөр эбдэжэ байна гэжэ харуулһан тон тодо баримтанууд Советскэ Правительствын апрелиин 20-ной ното дотор дурсагдаһан байна. Тиин, США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонууд даажа абаһан уласхоорондын уялганууда зүришэжэ, Триестын Сүлөөтэ Территориин Губернаторые томилхо ябадалые саг үргэлжэ таһалдуулаа. Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Франциин правительствонуудай дэбжүүлэгдэһэн кандидатуудые энэ тушаалда томилхо тухай Советскэ Правительствын зүбшөөрөөдшье байһан ушарнуудта дурсагдаһан правительствонууд болбол Губернаторые томилхо ябадалда һаад хэдэг байгаа. Италитай баталһан Эбэй Договорой тогтоолнуудаар хараалагдаһан демократическа эрхэнүүдые Триестын Сүлөөтэ Территориин хүн зондо олгохын оронд, харин Триестдэ англо-американска сэрэгэй засагаархидай әәрэхэлгын үндэһөөр, полицейскэ дура зоргоной ашанууд энэ территори дээрэ болжо байна гэжэ Советскэ Правительствын ното дотор тэмдэглэгдэһэн байгаа. Эбэй Договороор хараалагдаһан Саг үргэлжын Статут, мүн тэрэшэлэн Триестын Сүлөөтэ Территориин саг зуурын ёһо журам тухай Дүрим хадаа Имагаал США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудай гэмээр мүнөө хүртэрөө хүсэндөө оруулагдаагүй ба Саг зуурын Правительствэнэ Совет эмхидхэгдээгүй байна гэжэ ното дотор заагдаһан. Американска ба английска сэргүүд болон үһан-сэрэгэй хүчнүүд Триестдэ байжа үргэлжэлһээр, энээнһээ боложо Триест бэ бол хуули бусаар англо-американска үһан-сэрэгэй база болгогдон ба Триестын англо-американска сэрэгүүдые гаргалгын бүхы хуудта болзорнууд эбдэгдэжэ байна.

Советскэ Правительство нэ доторoo иимэ зүйлнүүдые баадхэ эрнэбэ:

1. Триестын Сүлөөтэ Территориин саг зуурын ёһо журам туха Дүримые энэ дары хүсэндэ оруулха.

2. Триестын Сүлөөтэ Территориин Губернаторые энэ дары томилхо.

3. Эбэй Договорой условинууд тай зохилдуулан, Триестын Сүлөөтэ Территориин Саг зуурын Правительственна Соведые баигуулха.

4. Сүлөөтэ Территориин Саг зуурын Статудые хүсэндэ оруулха он үдэрые тодорхойлхо.

5. Триестдэхи англо-американска үһан-сэрэгэй хуулита бусаар базые усадхаха.

6. Триестын Сүлөөтэ Территориһоо английска ба американска сэрэгүүдые гаргаха.

Советскэ Правительствын нотын дотор дурсагдаһан дурадхалнуудта харюу үгэхэеэ США-гэй правительство зайсаһан байна. Энээн һэ байтагай, США-гэй правительство болбол Эбэй Договороор хараалагдаһан уялгануудые эбдэжэ гэжэ Советскэ Правительствын мүнөө элээр дурадхана бэ тиихэ дэз 1948 оной мартын 20-до тэрэнэй хэһэн дурадхал хэбэй Эбэй договорые хубилгалтые хабаадал сахаһынь Советскэ Правительствын урьһан ябадал болоно гэжэ шалтаг барина. Италитай баталһан Эбэй Договорой условинуудые дүүргэхын аргагүй байһан түлөө Советскэ Союзай хүрэасалтай байһан хэзэртэй мэдүүлэгнүүдэй халхабша доро бүгэдэ хэдэжэ байха юм.

Советскэ Правительство болбол Триестын Сүлөөтэ Территори тухай асуудал тушаа апрелиин 20-ной ното дотороо хэлэгдэһэн хараа бодолые батална, Триестын Сүлөөтэ Территори тушаа Италитай баталһан Эбэй Договорые дүүргэхын түлөө хариуусалга США-гэй Правительстводо, мүн тэрэшэлэн Великобританиин ба Франциин Правительствонууда тохогдохо байна гэжэ шэнээр заахые шухалада тооломо.

Советскэ Правительство болбол Италитай баталһан Эбэй Договорой заабаринуудые үгэ дуугүйгөөр дүүргэхэ ба Советскэ Правительствын 1950 оной апрелиин 20-ной ното дотор хэлэгдэһэн Триестын Сүлөөтэ Территори тушаа хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэжэ баадхан эрнэ».

Великобританиин ба Франциин правительствонуудта иимэ нотые тэрэшэлэн эльгээһэн байна.

Кумысаар аргалалгые хүгжөөе

Кумыс болбол терапевтическэ үндэр сэнтэй унда гэшэ. Кумысаар аргалалга хадаа туберкулезтой тэмсэхэ хэрэгтэ шухала туһатай, хүсэтэ эмнэлгын метод болоно. Туберкулезоор үбдэгшэдые кумысаар аргалаха үргэнөөр эдэгэдэг, үбшэнэйнь тэмдэгүүд үгы болодог ба үбдэһэн хүн һөөргөө ажал хэжэ шадаха болодог юм.

А, Б, С витаминнуудаар кумыс ехэ элбэг. Тиимэһээ кумыс хүнэй бэеые түргэн һайжаруулдаг, шадалтай болгодог, шэгнүүрэерээ ехээр нэмэдэг юм. Тэрэнние ууха-даа хүнэй организм бүри хатуужажа, туберкулез болоод бусадшье үбшэндэ дабагдашагүй болодог байна. Гадна хото-гэдэһэнэй трактадай, бөөрын ба зүрхэнэй сосудиста системын үбшэнтэдые аргалхада кумыс ехэ туһатай эмнэлгэ болоно.

Кумыс—гүүнэй һү эһээгээд хэһэн продукт мүн. Кумыс шанараараа үнеэнэй һүнһөө нилээд илгардаг юм. Тэрээндэ орходоо гүүнэй һүн тоһолиг бэшэ аад лэ, һүнэй сахараар баялиг ба белогүүдыншье ондоо юм. Эдэ талаараа гүүнэй һүн эхэнэрэй һүндэ тон дүтэлнэ.

Гүүнэй һү эһээхэдэ һүнэй кислота, спирт, углекислота тэрээн соо бии болодог. Эдэ хубилалтануудһаа шалтагаалжа гүүнэй һүнэй составайнь шанар нилээд хубилжа, хөөһэтэжэ байдаг аятай гашуухан амтатай унда болоно гэшэ.

Кустарна ба лабораторно аргаар кумысые бэлэдхэдэг юм. Кустарна аргаар тэрэнние бэлэдхэхэдээ кадушка соо нэгэ багахан хуушан кумыста гүүнэй һү пропорциинь таарууужа хээд, энэ холисоо 1—3 часай турша һэжэрхэ хэрэгтэй. Тиигээд тэрэнээ бутылкануудта хэжэ, 6—8 час эһээхэдэ кумыс болодог байна. Лабораторно аргаар кумыс хэхэдээ гүүнэй һүтэй дрожжи холёод, тусхай амһартануд соо эһээгдэнэ.

Кумысаар аргалалгын курортнууд ба санаторинуудта кумыс тансахан лабораторно аргаар бэлэдхэгдэдэг юм. Энэ аргаар бэлэдхэгдэһэн кумыс хадаа физико-химическэ шанараараа һула, дунда, хатуу гэжэ 3 сортын байдаг. Сорт бүхэн хүнэй бэедэ ондо ондоо нэлөө үзүүлдэг юм.

Манай Бурят-Монголдо кумысаар аргалалга бии болоһоор үнинэй. Республикын олон аймагуудай санаторинууд, Дэдэ-Березовкодо центральна тубсанатори эмхидхэгдэнхэй. Туберкулезоор үбдөөшэд эндэ ерэжэ аргалуулдаг болонхой. Мүн республикымнай олон колхозууд жэл бүри зунай сагта кустарна методээр кумыс бэлдхэлгые эмхидхэдэг болоо.

Манай республика дотор кумысаар аргалалгые бүри хүгжөөхэ бүхы арга боломжонууд гүйсэд бии. Тиимэһээнь аргалалгын энэ методые эмхитэй гуримтайгаар, зүбөөр, ёһотой медицинскэ хангалтатайгаар эмхидхэхэ тон шухала байна. Энэ хэрэгтэ бүхы аймагуудай колхозуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй. Колхозууд хадаа һайн үүлтэрэй, һүтэй гүүнүүдые тусгаар таһалжа, байрануудаар болон бусадшье хэрэгсэлнүүдээр хангажа, кумыс бэлэдхэлгые эмхидхэлсэхэ ёһотой гэшэ. Тэрэ шэлэн энэ шухала хэрэгтэ эрүүл элхые хамгаалгын байгууламжанууд хэтэлбэрилхы хэрэгсэлнүүдыншье анхаралаа хандуулхань шухала.

Бурят-Монголой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые хангаха медицинскэ туһаламжые һайжаруулхын, инфекционно үбшэнүүд, тэдэнэй тоодо туберкулез зоор үбдэхэ ушарые үсөөрүүлхын ба оройдоо үгы болгохын түлөө үнэн зүрхэнһөө эсэшэ сусашагүй хүдэлмэрилнэ.

Кумысаар аргалалга хадаа энэ тэн шухала аргаламжын профилактическа эмнэлгын арга гэшэ. Тиимэһээнь тэрэние хүгжөөжэ, ажалшадай элүүр энхэ байлгын түлөө тэмсэе.

Ф. Дульбеев,
туберкулездо эсэргүү республиканска диспансерэй главна врач.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлгэдэ үргэн далайса

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлгэ хадаа ажалшадые коммунистическэ хүмүүжүүлгын шухала зэбсэг юм. Бүхы хүдэлмэришэдые ба таряашадые культурна ба һургуули эрдэмтэй болгохо ёһотойбди гэжэ партиин XVIII съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн заабарине бэелүүлхэ ябадалда энэ болбол айхабтар ехэ үүргэтэй. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общество советскэ гэжэ эрдэмтэд, олонитын — политическэ ажал-ябуулгашад ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд манай гүрэнэй интеллигенцидэ ба научна эмхи зургаануудта 1947 ондо хандаһан юм. Энэ үүсхэлынь парти, правительствэ һайшаагдажа, олонитын дунда ехэ һонирхол түрүүлжэ, советскэ интеллигенцине патриотическэ хүдэлмэридэ уряалһан байна юм.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүдэй учредительнэ суглаан 1947 оной июлиин 7-до үнгэргэгдөө һэн. Энэ общество болбол шухала политическэ событинууд болон наукын шэнэ шэнэ туйлалтануудтай советскэ арадые танилсуулжа байха зорилго урдаа табяа һэн.

Тэрэ гэһээр гурбан жэл үнгэрөө. Бүхэсоюзна общество болбол советскэ интеллигенциин хүсэтэ организаци болонхой. Манай бүхы орон соо иимэ организацинууд бии болгодожо, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулна. Манай республикада обществын түлөөлэгшын тушаал зэргэ 1948 оной августын 17-до батлагдажа, декабриин 28-да политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бүрят-Монголой отделени нээгдэбэ.

Интеллигенци болбол энэ хэрэгтэ халуунаар хабаадажа, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Обществын гэшүүдэй тоо республика соомнай жэлһээ жэлдэ нэмэжэл байдаг. Хэрбээ 1949 оной январиин 1-дэ энэ общество 100 болото ба 18 мүрысэгшэд—гэшүүдтэй байгаа һаа, 1950 оной январиин нэгэндэ болото гэшүүдынь 186 боложо, мүрысэгшэд—гэшүүдынь тоо 130 хүрэһэн юм. Харин энэ жэлэй июлиин 1-эй мэдээгээр болото гэшүүдынь 418 хүрэжэ, мүрысэгшэд—гэшүүдынь 215 болонхой. Тэсэ, энэшье хадаа республикадамнай хүдэлжэ байгаа интеллигенциин ехэ бэшэ хубинь юм. Дунда ба дээдэ һургуулинуудай багшанар манай республика соо 3500-һаа олон аад, тэдэнэй минл 232-нь обществодо хандаһан хэй; врачуудһаа ороһой 51 хүн обществодо хүдэлдэг; хүдөө ажахын 77 мэргэжэлтэд обществын гэшүүд юм. Энэ болбол үшөө хэдэ хэдэн мянгаад городской ба хүдөөгэй интеллигенциин мүнөөдэр болотор обществодо хабаадуулагдаагүй байһанине гэршэлнэ. Обществын Бүрят-Монголой отделениин үшөө ёһото олонитын организаци боложо шадаагүй байна.

Улан-Удэдэ, Кяхтын, Зэдын, Закаменай ба Занграйн аймагуудта общественэ отделенинүүд эмхидхэгдээд, мүнөө хүдэлжэ байна. Зүгөөр, Городогой, Хэжэнгын, Байкало-Кударын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй ба Сэлэнгын аймагуудта обществын отделенинүүд оройдоол һаяхан эмхидхэгдээ. Тэдэ эдэнь эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээгүй һула, секцинүүдэйнгээ хүдэлмэри үшөө эхилээдүй, лекционно ажалаа һулаар ябуулдаг юм. Тиин, Улан-Удэ городой отделени (түрүүлэгшэнь нүхэр Омельченко Т. М.) энэ жэлэй апрелиин эхээр эмхидхэгдэһэн аад, мүнөө хүрэтэр ажалаа ябуулаадүй. Кяхтын аймагай таһаг тон муугаар хүдэлнэ: 1950 оной эхинһээ таһагай гэшүүд болгон минил 6 хүн абтаһан, оройдоо 53 лекци уншагдаһан байха юм.

Республикын бусад аймагуудаар ба Бабушкин городто обществын гэшүүдэй бүлэгүүд бии болгодонхой. Һунгагдаһан түлөөлэгшэнэр тэдэнэй хүдэлмэрине эрхилдэг. Кабанскын (түлөөлэгшэнь нүхэр Сотнич) ба Баунтын (түлөөлэгшэнь нүхэр Доколев) аймагуудта обществын гэшүүдэй бүлэгүүд муу бэшээр хүдэлнэ. Кабанскын аймагта 1950 оной 5 һарын турша соо 51 лекци уншагдаба. Ехэнхи лекцинүүдынь колхозой полевой станууд дээгүүр хабарай тарилгын үедэ уншагдаһан байха юм. Обществын түлөөлэгшэ нүхэр Сотнич лекци уншаха тухай аймагай эмхи зургаануудтай ба колхозуудтай договор баталаа.

Обществоор ябуулагдадаг политическэ эрдэм нэбтэрүүлхэ арга хадаа ехэнхидээ лекци уншалга ха хэблэлгэ болоно.

Манай обществын түлөөлэгшын ба таһагуудай хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо 1817 лекци уншагдаад, 117055 хүн дуулаһан байна. Энэнэй 104 лекцинь 1948 оной 4 һарын турша соо 9309 хүндэ уншагдаһан, 1949 он соо 912 лекци 58.736 хүндэ уншагдаһан ба 1950 оной 6 һара соо 801 лекци 49010 хүндэ уншагдаба.

Обществын отделени хадаа арадуудай агуухэ вождь И. В. Сталинай 70 наһанай ойгоор дашарамдуулан хүдэлмэриеэ эдэбхитэй үргэнөөр ябуулаа. Нүхэр Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулжа 27 лекци уншагдаба. Һунгалтануудай үедэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн. Һунгуулиин кампаниин үедэ манай обществын гэшүүд 250 лекци уншажа, хамтадаа 18 мянган хүнине хабадуулаа.

Тиибэшье, лекциин хүсөөр эрдэм нэбтэрүүлхэ ябадалнай далайсадаа үшөө бага, партиин табиһан эрилтэнүүдтэ хүрэхэгүй.

Лекциин хүсөөр эрдэм нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриин шанар ба идейнэ удхыень дээшэлүүлхэ тухай асуудал Бүрят-Монголой отделениин правлениин суглаан дээрэ, аймагуудай ба городуудай отделенинүүдэй суглаан дээрэ зүбшэгдэһэн юм.

Олоной дунда политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэриин тон шухала талань шанар ба идейнэ удхань мүн. Тиибэшье зарим лекцинүүд муугаар, ойлгодосогүйгөөр, модохир хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн байдаг. Ажахын ба культурна байгуулалтын тодорхой зорилгонуудтай холбохогүй ябадал хадаа олонхи лекцинүүдэй ехэшэг дутагдал болоно.

Урид бэшэгдэнгүй, рецензировалэгдэнгүй нэгэшье лекци уншагдаха ёһогүй. Тиибэшье, мүнөө болотор зарим аймагай отделенинүүдэй ба обществын гэшүүдэй лекцинүүдэй һайса шалгагдадаггүй байна.

Обществын гэшүүн бүхэн жэлэй турша соо хоёр лекцинэй доошо бэшэ уншаха уялгатай юм. Харин 1950 ондо лекци уншаха хүдэлмэридэ обществын бүхы гэшүүдэй оройдоо 30 проц. хабаадаһан, бэшэдынь гансал нэрэ зүйһэн болоно.

Хүдөө нютагуудаар, колхоз, совхоз, леспромхоз ба МТС-үүдээр лекци үсөөн уншагдана. Лекци уншаха хүдэлмэридэ промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, Социалистическэ Ажалай Геройнууд, стахановецууд ба үйлэдбэриин новаторнууд оройдоо хандуулагдадаггүй. Завод, фабрика, хүдөө газараар өөһэдын лекторнууд мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүйнь ехэхэн дутагдал болоно.

Уншагдаһан лекцинүүдые тематикаарнь харабал, хүдөө ажахын, научна ба атеистическэ темэнүүдээр үшөөл үсөөн лекцинүүд уншагдана. 1950 ондо уншагдаһан 801 лекцинүүдһээ хүдөө ажахын темээр оройдоо 82 лекци, научно-атеистическэ темээр 21 лекци уншагдаһан байха юм.

Обществын урда партиин ба правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула лекционно хүдэлмэриин идейно-политическэ хэмжээнь дээшэлүүлхэ, лекцинүүдэй шанарые шалгадаг байха, ажалшадай эрилтэнүүдые мэдэхэнь шухала. Обществынгоо үнэхөөрөө олонитын организаци болохын тулада хүдөөгэй интеллигенцинэй шэнэ шэнэ хүнүүдые абаха хэрэгтэй.

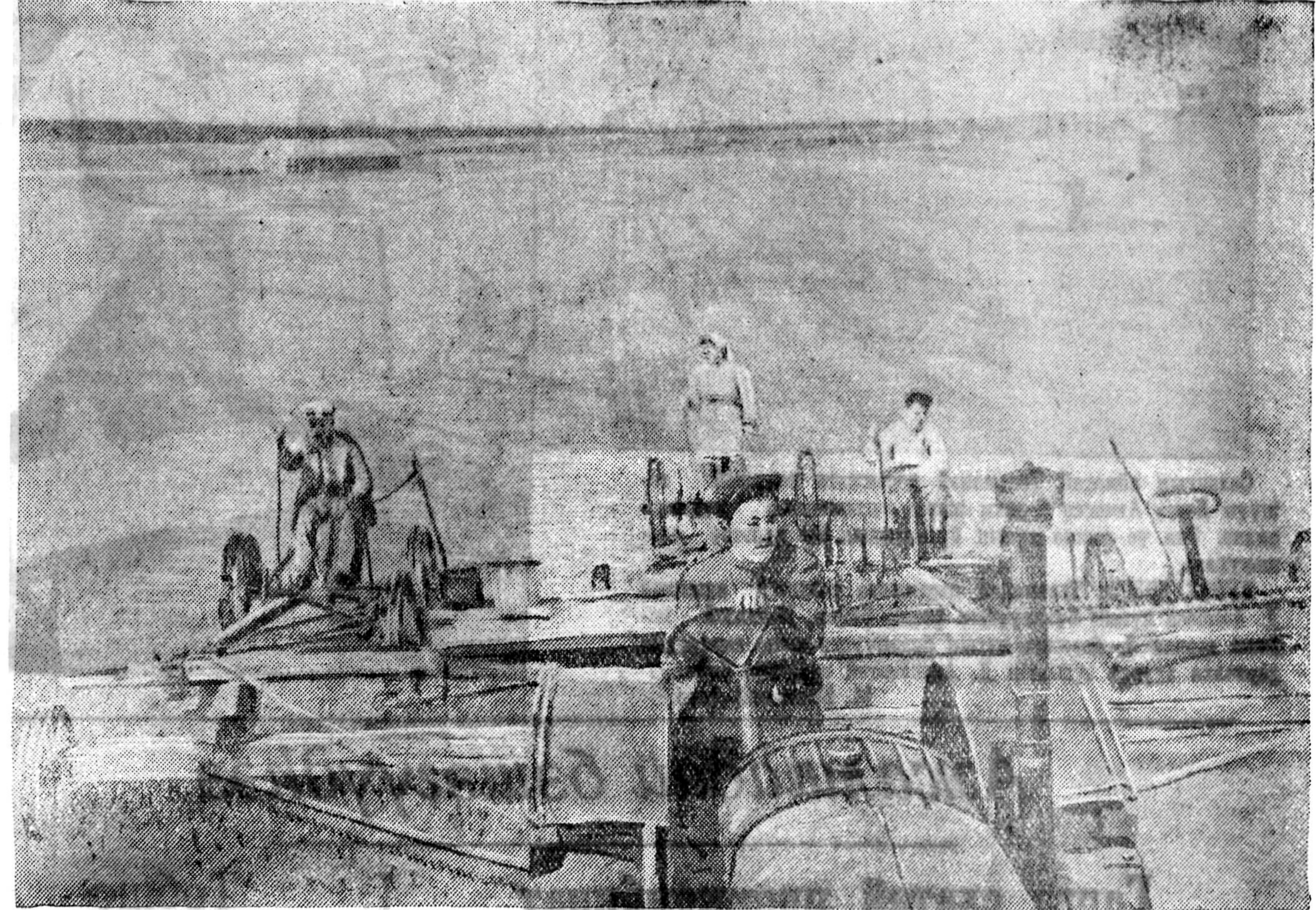
Иимэ зорилгонуудые дүүргэхынь тула Бүхэсоюзна обществын отделенинүүдтэ хүдөөгэй партийна ба советскэ организацинуудай зүгһөө али бүхы туһаламжа хүргэхэнь шухала.

Обществын үргэхэ ябадалда хэрэгтэй бүхы условинууд бии. Партин ба правительство болбол энэ ажалда туйлай ехэ анхарал оролдолго гаргана, мүн манай интеллигенци эдэбхитэйгээр хандана.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществые олонитын организаци болгохо, интеллигенцине үргэнөөр хабаадуулха, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэриин далайсые ба идейнэ хэмжээень дээшэлүүлхэ гэшэ шухала зорилго мүн.

Б. МИТУПОВ, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бүрят-Монголой отделениин харюусалгата секретарь.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ФРОНТЫЕ ҮРГЭДХЭЭ!

Яруунын мяханай совхоз үбһэ хуряалгые эхилбэ. Сабшалан дээрэ олон тракторна сенокосилканууд ба хүдэлмэришэд гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактораар үбһэ сабшалга.

М. Миневэй фото.

Колхозно сабшалангууд дээрэһээ

Бичура. (Телефоноор абтаба). Мүнөө аймагай 12 колхозууд, тэрэ тоодо Бичурын сельсоведэй «Ленинский путь», «Красная Звезда», Еланска сельсоведэй Логовскиин нэрэмжэтэ колхозууд, мүн Заганска, Партизанска сельсоведүүдэй колхозууд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэринүүдые эхилээд, июлиин 5 болотор 150-аад гектар сабшаба. Колхозуудай сабшалангууд дээрэ мүнөө 25 сенокосилканууд, 367 хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо 233 гар хажуурашад хүдэлмэрилжэ байна. Үдэр бүри шэнэ шэнэ колхозууд үбһэ хуряалгынгаа хүдэлмэринүүдые эхилнэ.

Тэрэшэлэн, июлиин 5 болотор аймагай колхозууд 2800 центнер набша мүшэр бэлэдхээ. Мэргэнтын сельсоведэй Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз 300 центнер набша мүшэр бэлэдхэжэ, энэ талаар һайн жэшээ харуулба. Тиихэдэ, Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз—75 тонно, «Искра Ильича» — 40, «Борец Октября» колхоз—115 тонно силос дараһан ба энэ хүдэлмэреэ мүнөө үргэлжэлүүлһээр.

Г. Жаркой.

* * *

Хэжэнгэ. (Телефоноор абтаба). Тэндэхи 7 колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэрине июлиин 1—2-hoo эхилээд, эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Тиин, июлиин 5 хүрэтэр 282 гектар сабшалангаа сабшаба. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэрине түрүүшын үдэрһөө үндэр темптэйгээр ябуулһан «Коминтерн» колхоз 150 гектар сабшаа. Тэрэшэлэн, «Комсомол», «Улаан-Таряашан», Тельманэй, Кировой, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэринүүдые эхилбэ.

Гадна, аймагай колхозууд июлиин 5 болотор 838 тонно силос, 280 центнер набша мүшэртэ тэжээл, 80 центнер витаминта үбһэ бэлэдхээ. Тэрэ тоодо «Коминтерн» колхоз 100 тонно силос дараа. Эдэ колхозууд хүдэлмэринүүдые үргэлжэлһөөр. Сабшалан дээрэ мүнөө 36 сенокосилканууд, 100 гаран хүдэлмэришэд гаргагдаһан байна.

О. Бохольцева.

Силос дарана

Тарбагатайн аймагай «Искра» колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд ахалагша һаалишан Н. Антоноваагай хүтэлбэри доро силосно нүхэнүүдые малтаха, ханалха ба шабардаха хүдэлмэринүүдые хэжэ эхилбэ. Мүнөө нэгэ нүхэ бэлэн болгоод, тэрэнэ соогоо 10 тонно силос дараба. Тэдэнэр силосно нүхэнүүдые илангаяа бог бургаг үбһэнэй элбэгээр ургаһан газарнуудта малтажа, иимэ үбһэ силосолоно.

Тэрэшэлэн, хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд хонин һүргөө набша мүшэр ба витаминтай тэжээл бэлэдхэжэ байна.

К. Антонов.

Тэжээл бэлэдхэхээ яаранагүй

Мухаршэбэрэй аймагай Октябринин сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгые үргэн далайсатайгаар эхилжэ, тэрэнине таряа хуряалгын захалтар дүүргэхын түлөө оролдоногүй. Энэдэ июниин 25 болотор 5—5 сенокосилканууд ба морин тармуурнуудайнгаа минил 2—2-иень заһабарилһан байха юм. Мүн гар зэр зэбсэгүүдые хүсэд хүрэхөөр бэлэдхээгүй байшоо.

Тус колхозойхид эдэ бүхы дутуунуудаа дары заһажа, адуу малдаа бардам тэжээл бэлэдхэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой гэжэ найдагдана.

И. Нимаев.

Набша мүшэр бэлэдхэнэ

Сутайн сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) гэшүүд үдэжэ байгаа үхэр малдаа шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын түлөө оролдоно. Тус колхозой 40—50 хүдэлмэришэд энэ һарын эхээр хэдэн үдэрэй турша соо набша мүшэрэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулаа. Тэрэнэй эсэстэ уляаһанай 280 центнер набша мүшэр бэлэдхэбэ. Энэнь байгша ондо бэлэдхэгдэхэ үбһэ тэжээлдэнь нилээд нэмэри боложо, адуу малынь витаминаар ба минеральна тэжээлнүүдээр ханагаха байна.

ТҮРҮҮ НАУКЫН ШЭНЭДХЭН БАЙГУУЛХЫ ХҮСЭН

„Правдын" түрүү бэшэг

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай орон дотор советскэ наукын тон шухала һалбаринууд тушаа хэдэн творческо дискусси үнгэргэгдөө.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, нүхэр Сталинай түхэлаар 1947 ондо философско дискусси үнгэргэгдөжэ, манай теоретическэ фронтын хүдэлмэридэ, илангаяа марксистско-ленинскэ философиин зохёол табилга талаар байһан ехэ дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Философско дискуссиин аша үрөөр буржуазна объективизм, катедер—социализма хатуу шангаар сохилто хэгдээ. Философско фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй урда гол шухала зорилгонууд табигдаа. Философиин асуудалнууд тушаа партиин, нүхэр Сталинай заабаринууд советскэ Союз дотор обществен наукануудай саашадаа хүгжэлтын дайшалхы программа болоо.

1948 ондо үнгэргэгдэһэн хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин сесси хадаа түрүү материалистическэ биологиин хүгжэлтэдэ онсо гайхамшагта үүргэ дүүргэһэн байна. Энэ сесси дээрэ дэлгэрһэн научна дискусси болбол манай партиин шэгнүүлһэн нүхэр доро үнгэргэһэн юм. Биологиин асуудалнууд тушаа болоһон энэ дискуссиин үедэ биологидохи реакционно идеалистическэ шэглэл — вейсманизм-морганизм бута сохигдо, түрүү мичуринска биологиин принципууд илаажа гараа. Нүхэр Сталинай хүтэлбэринууд идейнүүд научна ба практическа хүдэлмэридэ үнэн үргэн ехэ перспективэнүүдые нээжэ, эндэшье шиндхэлхы үүргэ дүүргээ. Нүхэр Сталин хадаа наукын хүгжэлтые хүдалдажа, ажабайдалтай наукын баримталан бэхиһэнээ, бүхы хуушарһан ба харгагүй болоһон юмые холо хаяхые, шэнэ ба түрүү юмэндэ харгы сабарлажа хүе туһална.

СССР-эй наукануудай Академиин ба СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин мэнэ һая нээгдэһэн, оройдоо агуухэ физиолог академик И. П. Павловай физиологическэ һургаалай проблемэнүүдтэ зорюулагдаһан сесси хадаа түрүү советскэ наукын хүгжэлтэдэ шэнэ ехэ алхам болоо. Энэ сессидэ эрдэмтэд, практикууд эрэлһээр шэнжэлжэ мэдээр зубшэн халсажэ методой, наукын шэнэ сэхэ критикэ ба самокритикын ашаг үр ехэтэй байһые үшөө дахин али тодоор харуулна.

Сесси дээрэ үгэ хэлээшэд түрүү материалистическэ һургаалай принципүүдые батална, буржуазна идеалистическэ нүлөөнүүдтэй, һаад түбэг ба һаатан зогсолтонуудтай тэмсэхэ тушаа тухай хэлэнэд. И. П. Павловай физиологическэ һургаалай проблемэнүүд тухай болоһон үргэн творческо дискусси хадаа советскэ физиологиине үргэлжэ заһбарилха ба үшөө дээшэнь үргэхэ ябадалда манай эрдэмтэдтэ туһалха байһанинь лабтай.

Советскэ языкознаниин асуудалнууд тушаа «Правдын» хуудаһануудта дээрэ болоһон наалан дискусси хадаа илшэ тухай материалистическэ наукын хүгжэлтэдэ түрүү ажал мүн. И. В. Сталинай «Языкознанида марксизмын тухай» гэжэ июниин 20-ой «Правдада» түнхэлэгдэһэн статья, «Языкознаниин зарим асуудалнууд тухай» гэжэ «Большевикэ» соо хэблэгдэһэн статья болбол наукада гениальна нэмэтэ болоно, языкознанида эрид хубилалта хэхэ юм.

«И. В. Сталинай статья болбол,— гэжэ академик В. Виноградов бэшэнэ, советскэ языкознаниин еэрэдүйн хүгжэлтын зам ба зорилгонуудые һаруулаар гэрэлтүүлжэ, үнгэрһэн ба мүнөөдөө эли тодо хилэ табяа,... Языкознаниин гол асуудалнуудые бодото марксистскэ ёһоор шиидхэхэ түлхюур советскэ языковедүүдтэ үгэнэ».

Манай орондо гүрэн хадаа наукын творческо хүгжэлтэ тухай, коммунизм байгуулалтын агуухэ хэрэгтэ наукын ашаг үргэе али болохоор дээшэлүүлхэ тухай айхабтар ехэ оролдолго гаргадаг байна. Шэнэ обществые байгуулан байгаа манай арадта наука байхадаа агуу хүсэтэ зэбсэг мүн. Капиталай оронуудтахи наука тон ондоо үүргэтэй. Тэндэ наука болбол арад зоной туһада бэшэ, харин мүлжэгшэ ангинуудай ашаг туһада табигданхай, буржуазна наукада реакционно идеалистическэ үзэл һурталнууд ноёрхожо, хүнине үзэн ядадаг «теоринуудые» дэлгэрүүлһэн байдаг. Империалистическэ лагериин толгойлогшод прогрессивнэ эрдэмтэдые харшалжа, шэнэ дай байлдаха зорилгоор наукые хандуулха гэжэ оролдоно. Манай түрүү советскэ наука хадаа буржуазна реакционно наукада эсэргүү ба шанга тэмсэл ябуулна.

Түрүү наукын шэнэдхэн байгуулхы агуухэ хүсэнинь ямар юумэндэ юм?

Хамагай түрүүндэ тэрэ наукын ба обществын хүгжэлтын ёһо журамые медэхэ туһална, арад зоной жаргалта һайн байдал ба хүгжэлтын тулада байгаалиин хубилгахые, революционноор зохёон шэнэдхэхые туһална. Манай партиин бүхы гигантскэ шэнэдхэн байгуулхы ажал-ябуулгань түрүү революционно наукада тушаглана. Наука ба практическа ажал-ябуулгын барисан, теори ба практикын холбоо, тэдэнэй единство болбол Ленин—Сталинай партиин зам заагша одон болонхой. Советскэ Союзда социализмын илаһан бухадахэнэйн түүхэтэ илалта, коммунизмын замаар манай арадай амжалтатайгаар дабшалга хадаа обществоо тухай, социализм ба коммунизм байгуулалга тухай марксистско-ленинскэ наукын агуухэ триумф мүн болоно.

«Марксизм-ленинизмын хүсэн ба бодото шадалынь юун болоноб гэхэдэ,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ,—тэрэ болбол обществын материальна ажабайдалай хүгжэлтын эрилтэнүүдые зүбөөр элирүүлэн харуулдаг түрүү теоридо түшэглэжэ, теорине ёһотой дээрэ үргэхэ ябадалда ба тэрэнэй элсүүлхэ, эмхидхэгшэ ба хубилган шэнэдхэгшэ хүсэнэнь өөртэнь хүрэтэр хэрэглэлгые өөрынгөө уялгада тооложо ябадалынь байна гэшэ».

Наукын агуухэ корифей нүхэр Сталин болбол марксизм-ленинизмын творческоор дэлгэрүүлэн хүгжөөн. Агуухэ Сталинай шэгнүүлхы туһаламжа ба творческо гениин оролсоогүй наукын бүхы нэгэшье һалбари байгаагүй.

Советскэ наука—түрүү наука, Тэрэ хадаа Ленин—Сталинай һургаалай бата бэхи үндэһэ һурин дээрэ хүгжэнэ. Манай наукын урда коммунистическэ байгуулалтын шэнэ шэнэ зорилгонууд табигдана. Советскэ эрдэмтэд хадаа Ленин—Сталинай хамагые илагша идейнүүдые, марксизм-ленинизмын творческо методые гүнзэгыгөөр шудалха бүреэ өөһэдынгөө зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха юм.

Советскэ эрдэмтэд болбол нүхэр Сталинай заабари шанга ябажа, өөһэдынгөө дунда үнэн сэхэ критикэ ба самокритика дэлгэрүүлэн, наукада хуушарһан, хэрэгээ болиһон юмэнүүдтэй үлөөхэ гэжэ һэдэлгэнүүдтэй тэмсэн, бүхы шэнэ, түгүү юумые халуунаар дэмжэн, эсэгэ оронойнгоо наукые шэнэ открытинуудаар ба амжалтануудаар баялжуулха тэрээнэйнгээ алдар суутаа арьбидхаха байна.

Советскэ арад түрүү наукые сагнадаг, тэрэнэй ажал-ябуулгашад хадаа агуухэ Сталинай урдань табиһан түүхэтэ зорилгые—капиталистическэ оронуудай наукын хилын саанаха наукын амжалтануудые минии хүсэжэ бэшэ, харин богинохон саг соо урдань ороход гэһэн зорилгые—нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхэ бэээ гэжэ этигэнэ.

Шэнэ творческо амжалтын түлөө, түрүү советскэ наукын һалбаран хүгжэлтын түлөө!

Нүхэр Сталин хадаа языкознанин тухай бэшэһэн гайхамшагта хүдэлмэринүүд соогоо хэлэнэй һургаалда диалектическэ методые творческо хэрэглэлгын классическа үлгэр жэшээ үгэнэ. Нүхэр Сталинай языкознаниин асуудалнууд тушаа бэшэһэн зохёолнууд марксистско-ленинскэ наукада онсо гайхамшагта шэнэ нэмэлтэ болоно, обществеэнэ наукын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэ шэнэ теоретическэ зэйлнууд дээр заабаригана.

Языкознанида бии байһан бааза, бүдүүлиг болохохо ба идеализмые нүхэр Сталин үндэһөөрнь бута сохёо. Нүхэр Сталинай хүдэлмэринүүд соо советскэ эрдэмтэд хадаа советскэ языкознание сэбэр һайн болгохо, тэрэнине бодото научна марксистскэ үндэһэ һурин дээрэ творческоор хүгжөөхэ дайшалхы программа харагдана.

Языкознаниин асуудалнуудаар болоһон дискуссиин удхашагаар тухай нүхэр Сталин хэлэхэдээ, энэ болбол тон ехэ ашаг туһа үгөө гэжэ заагаһан байна. «Дискусси болбол, түбхын түрүүндэ, —гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ,—наукада ба наукын хүнүүдтэ таарууугүй журам центрүүшье, мүн республиканскэ ба языкознаниин органууда ээрэхэн байгаа гэжэ элирүүлбэ. Советскэ языкознанидахи хэрэгүүдэй байдалые багахаанаар шүүмжэлээ, языкознанидахи «шэнэ» һургаал гэгдэдэгые шүүмжэлэхэ гэһэн тон багахан һэдэлгэ хүрэтэр хүшэхэ хүртэтэр языкознаниин хүтэлбэрилхы хүнүүдһээ мүргэлгэ гарай хүшэлэй гадна тэрээн соо нэгэшье дээрэ туламгүй ба тайхагүй байһан үйлэ ябуулга эли... Николай Марр 1925 ондо языкознаниин «тэтэгэй»-ин еэ хүгжөөдэг байһан нэгэ эрдэмтэд гэжэ тоологдоо. Хэлэнэй тухай Н. Я. Марраингай зохёолнуудта шүүмжэлэлгэ сохилгын һаадһанай түлөө, Н. Я. Маррай һургаалын түлөө языкознанидахи үнэтэй хүдэлмэрилэгшэд, шэнжэлэгшэд тушаалнуудһаа гаргагдадаг гү, али тушаалаараа доошолуулагдадаг байгаа. Языкознанида бии байһан аракчеевскэ журам дискуссиин аша үрөөр элирүүлэн гаргагдажа, үй бута сохигдоо. Советскэ языкознанидахи идеологическа хутуу дундануу мүн элирүүлэгдээ. Языкознанидахи аракчеевскэ журамые усадхаһан Н. Я. Маррай алдуу өндүүүгүйһээ арсалта, языкознанида марксизмые хэрэглэлгэ—эдэ хадаа нүхэр Сталинай заагаһан, языкознаниин хүгжэлтын гансахан зүб зам гэжэ манай эрдэмтэд ойлгоно. Сталинска гениальна научна зохёолнуудые үндэһэ һурин болгожо, манай эрдэмтэд языкознаниине үргэн харгы замда оруулха советскэ языкознаниие дэлхэйн языкознаниин түрүүшын һурин эзэлүүлжэ шадаха байна.

Манай парти, нүхэр Сталин болбол түрүү наукын хүгжэлтэ ба һалбаран бадаралта тухай оролдолго гаргажа, советскэ эрдэмтэдэй творческо эрмэлзэлдэ, ажабайдалай шэнэ үзэгдэлнүүдые гүнзэгыгөөр согсололгодо, һаад түбэг ба һаатан зогсолтодо эсэргүү ябадалда шууд тэмсэлдэ, наукада үнэн сэхэ критикэ ба самокритикэ зориггойгоор дэлгэрүүлхэдэ уриална.

«Ямаршье наука хадаа,—гэжэ нүхэр Сталин заана,—һаналай тэмсэлгүйгөөр, критикын сүлөөгүйгөөр хүгжэжэ ба амжалта туйлажа шадахагүй». Наукын хүгжэлтын агуухэ ажабайдалай программ иимэ байна.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Даша Аюшеев 6-дахи жэлээ зүгышэнөөр хүдэлмэрилнэ. Энэ үе соогоо зүгын бүлэнүүдые 80 хүрэтэр олошоруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой зүгышэн Д. Аюшеев зүгын бүлэнүүдые үзэжэ байна. Колхозой модошо дархан Л. Доржиев зүгын бүлэнүүдтэ шэнэ гэрнүүдые дархалха зуураа зүгышэн Д. Аюшеевтэй зүбшэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Гарза ехэтэй промкомбинат

Кударын аймагай промкомбинадай директор нүхэр Кахаев гэгшэ хүдэлмэриин сагта архидажа ябадаг заншалтай. Хүдэлмэришэдэйнь дунда ажалай жаяг заршам тон һула.

Нүхэр Кахаев бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үнэ сэн химдаруулхые, ассортиментые үргэдхэхые оролдодоггүй. Тиимэһээ байгша оной гансал түрүүшын кварталда аяар 19 мянган түхэригэй гарза хэгдээ.

1948 ондо энэ промкомбинат галдуулжа, гүрэндэ 70 мянган түхэригэй гарза хэһэн юм. Тэрэ аюул комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ һургаал болоогүйнь тон гэмшэлтэй. Гал аюулһаа гэр байрануудаа хамгаалха талаар ямаршье хэмжээ-ябуулга үнгэргэгдэнэгүй. Үнгэрэгшэ июниин 13-да энэ комбинадай локомобилиин ба модо хюрөөдэдэг рамын гэр дахин галдуулаа.

Эдэ бүгэдэ хадаа нүхэр Кахаевай хангалтагүй хүдэлмэриин үрэ мүн болоно.

Н. Шагланов.

Шубуу үсхэбэрилгэдэ харюусалгагүйгөөр хандана

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Суулга) хүтэлбэрилэгшэд шубуу үсхэбэрилгэдэ харюусалгагүйгөөр хандана. Тэрэнэй эсэстэ шубуунай байранууд тон муу, харууһаниинь хангалтагүй байха юм.

1949 ондо тус колхоз шубуу үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй байгаа. Гэбэшье, мүнөө жэлдэ аяар 180 тахяа үхүүлһэн байха юм. Мүн Улан-Удын инкубаторна станциһаа абаашаһан дальбараануудаа бултыень үхүүлээ.

Колхозой шубууе хороожо байһанайнь түлөө гэмтэ нюурнуудта хэмжээ абахаар болоо.

А. Хажеев.

Хэмжээ абаха шухала

Үнгэрэгшэ 1949 оной ноябрь һараһаа Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын таһагые даагшаар нүхэр Борисов ажаллана.

Нүхэр Борисов өөрынгөө уялгата ажалда хайша хэрэгээр хандана. Аймцентртэхи коммунальна ажахын гэр байрануудта заһабаринууд хэгдэнэгүй.

Борисов хадаа хүдэлмэрилжэ эхилһээр хахад жэл болоогүй аад, хуули бусаар 3 дахин 10—10 хоногой амаралта абаһан байха юм. Хэтэрхэдээ өөрынгөө мэдэлэй хүдэлмэрилэгшые хүдэлмэриин сагай үедэ ажалһаань болюулаад, загаһа барилгада абажа ошодог заншалтай.

Гүрэнэй мүнгэ абаад лэ, ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй Борисовта тус аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө таараха хэмжээ абтаха бээ гэжэ найдагдана.

Д. Чимитов.

Тобшо сигналнууд

Клуб хүдэлмэрилнэгүй. Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба «Ленинэй зам» колхозуудай клубууд үни сагай хүдэлмэрилнэгүй. Тус колхозой гэшүүд сүлөөтэй сагтаа клубтаа ерэжэ, лекци, элидхэлнүүдые шагнаха, зүжэг наада ба кино хараха аргагүй болонхой.

А. Жамбалдоржиев.

Һандалинууд хэрэгтэй. Курумканай аймцентрын культурын байшангай хүлеэлгын зал соо хүнэй һууха һандалинууд ба стулнууд үгы юм. Тиимэһээнь клубта ерээшэд үни удаан хүл дээрээ зогсожо, киногой эхилхые хүлеэхэ баатай болоно. Е. Цыбикова.

Спортивна хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Шэнэ-байдал» колхоздо спортые дурлагшад угаа олон. Теэд эндэ спортивна ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй, волейболоор, футболоор наадалга эмхидхэнэгүй. А. Батуев.

Һургуулиин байшангуудые сүлөөлнэгүй. Түнхэнэй аймагай хүтэлбэрилхы органууд Кыренэй дунда һургуулиин байшангуудые хуули бусаар эзэлжэрхёод, мүнөө болотор сүлөөлнэгүй. Жэшээлбэл, ВКП(б)-гэй айком ба аймсоведэй гүйсэдком тус һургуулиин нэгэ нэгэ байшангуудые эзэлэнхэй юм.

Ондоо организацинуудаар эзэлэгдэһэн байшангуудые һургуулинуудтань дары бусаахын тухай парти ба правительствын тусхай тогтоол бии. Гэбэшье, энэ тогтоол Түнхэнэй аймагта дүүргэгдэнэгүй.

Ф. Халтагаров.

„Б. М. Үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

Үльдиргэдэ газетэ тараалга һайжарба

Яруунын аймагай Үльдиргын сомоной колхозуудта газетэ захиха ябадалай һулаар эмхидхэгдэдэг тухай бэшэг манай газетын июниин 23-най номерто толилогдоһон юм.

Үльдиргын сомоной Соведэй гүйсэдкомой мэдээсэһэнэй ёһоор, тус статьягай «Б. М. Үнэн» газетэдэ толилогдоһоной һүүлээр сомоной эдэбхитэдэй тусхай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, газетэ тараалгые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн ба зохихо хэмжээнүүдые хараалһан байна. Тэрэнэй ашаар сомон дотор газетэ, журнал тараалга һайжараа. Июниин 30-най мэдээгээр, аймагай газетэ «Сталинец» — 22 хэһэг, «Б. М. Правда» —22 хэһэг, «Б. М. Үнэн» — 44 хэһэг сомон дотор тараагдаа. Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо мэдээн үшөө ороогүй байна. Газетэ, журнал тараалга үргэлжэлүүлэгдэһээр. Энэ хүдэлмэридэ ВКП(б)-гэй айкомой пропагандист нүхэр Сультимов эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрэ хадаа Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай дунда июнь һара соо хэдэн олон хэһэг газетэ тараагаа.

Физкультурна коллективүүд эмхидхэгдэбэ

Баргажанда спортивна хүдэлмэриин мартагдашаһан тухай статья манай газетын энэ оной июниин 11-эй номерто толилогдоһон байна.

Баргажанай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр П. Эдингын мэдээсэһэнэй ёһоор, доро дурсагдаһан хэмжээнүүд абтаа.

Аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ таһагые даагшын тоосоото элидхэл шагнагдажа, физкультурна хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Мүн залуушуулай дунда сэрэгэй-физкультурна хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой заседани дээрэ хараалагдаа.

Иимэ хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар богонихон болзорто физкультурна 5 коллективүүд шэнээр байгуулагдаа. Читкан тосхондо залуушуулай хүсөөр спортивна талмай түхеэрэгдээ. Футбольно, волейбольно ба хүнгэн атлетикын саг үргэлжын команданууд аймагай центртэ эмхидхэгдээ. Энэ оной июниин 20-до аймагай шатарай турнир үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ аймагай 16 эрхим шатаршад хабаадаа.

Ариг сэбэрые сахидаг болоо

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой МТФ дээрэ ариг сэбэрэй сахигдадаггүй, мүн тус колхозой правлениин малшадаа хооһон тогтоолоор мэхэлээд һуудаг тухай статья манай газетын июниин 7-ной номерто толилогдоһон юм.

— Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда ариг сэбэрые сахиха хэмжээнүүд абтаа. Һаалишадай тусхай зүблөөн дээрэ ариг сэбэрые сахиха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Һаалишад халадуудаар хангагдаһан ба байраданъ умывальник табигдаһан байна. Мүн гүйсэдкомойнгоо гаргаһан шиидхэбэриин дүүргэлтые хинадаггүй байһан тухай Суулгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбикжаповта заагдаһан байна,—гэжэ Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр А. Максимов манай редакцида мэдээсэбэ.

Районоо болбосон түхэлтэй болгохо хэмжээнүүд

«Таримал модонуудаа һайнаар харууһалха» гэһэн гаршагтай статья манай газетын энэ оной июниин 10-най номерто толилогдоһэн. Тэрээн соо Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой социалистическэ городой территори дээрэ таригдаһан элдэб модонуудай харууһа муутай дээрэһээ гэмтэжэ хосордог тухай хэлэгдэһэн байна.

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Житкевичын мэдээсэһэнэй ёһоор, паровозо-вагонно заводой партийна ба ажахын эдэбхитэдэй суглаан энэ оной июниин 19-дэ, мүн районой партийна эдэбхитэдэй суглаан июниин 28-да боложо, районоо болбосон түхэлтэй болгохо тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Тэрээнһээ хойшо улицануудай ба кварталнуудай комитедүүдэй хүдэлмэрие һайжаруулха, комитедэй үгы газарта тэрэниие байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эдэ комитедүүдэй хүдэлмэри районоо болбосон зохид түхэлтэй болгохо хэрэгтэ зорюулагдажа байдаг болоо.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, июлиин 8. (ТАСС). Июлиин 8-да Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин главна командованиин пхеньянска радиогоор үдэшэлэн дамжуулһан мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд городууд ба деревнинүүдые сүлөөлэн, урагшаа дабшажа үргэлжэлһөөр.

Июлиин 7-ой һүни Арадай армиин частьнууд Чхунчжу (Цюсю) городые сүлөөлбэ. Чхунчжу городые сүлөөлхэ байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай олон тоото солдадууд болон офицернүүдые алаһан ба плендэ абаһан байна. Олон тоото зэбсэг эзэлэгдээ.

Пхентхэк (Хэйтаку) городһоо урагшаа ябуулга хэжэ байһан зарим частьнууд американска хуурай газарай сэрэгүүдтэ эсэргүү шэнэ атакануудые хэбэ. Американска олон тоото солдадууд болон офицернүүд усадхагдаа. Плендэ олон хүн абтаа.

Арадай армиин частьнууд американска сэрэгүүдые намнажа үргэлжэлһөөр.

ПХЕНЬЯН, июлиин 8. (ТАСС). Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин главна командованиин мэдээсэһэнэй ёһоор, Арадай армиин сэрэгүүд урда зүг руу дабшажа үргэлжэлһөөр.

Июлиин 6-да Арадай армиин частьнууд Ионво (Нэйэцу) уездын Дженчен гэжэ волостной центрые ба тэрэнэй дэргэдэхи районуудые сүлөөлһэн ба олон трофейнүүдые эзэлһэн байна. Бусад частьнууд Ансоной (Андзио) райондо американска сэрэгүүдэй частьнуудые бута сохёод, июлиин 6-да Ансон гэжэ уезднэ центрые ба уездын бусад районуудые сүлөөлбэ. Эндэ ерэжэ бууһан американска сэрэгүүд байлдаанай үедэ ехэ хохидолдо ороо. Американска солдадууд ба офицернүүд плендэ абтаһан ба трофейнүүд эзэлэгдэһэн байна.

Июлиин 7-до Арадай армиин авиаци агаарай байлдаануудта американска авиацин «В—29» гэжэ 2 бомбардировщигые сохижо унагаагаа.

Американска самолёдууд Нимпхо (Тиннампо), Хыннам (Канко) ба Вонсан (Гензан) городуудта хүдэлмэришэнэй тосхонуудые бомбодобо, тиин олон хүдэлмэришэдэй гэр байранууд һандаргагдаа. Хүн зоной дунда алагдаһан ба шархатаһан хүнүүд бии. Дабшажа үргэлжэлһөөр байгаа Арадай армиин частьнууд сүлөөлэгдэһэн районуудай хүн зоной зүгһөө халуун дэмжэлгые абана.

ПХЕНЬЯН, июлиин 9. (ТАСС). Корейскэ Арадай демократическа республикын Арадай арм[иин] главна командованиин мэдээсэ[л] мүнөө үглөөгүүр пхеньянска ра[дио] дамжуулба. Бүхы фронтнууд д[ээрэ] Арадай армиин сэрэгүүд урда [зүг] руу дабшажа үргэлжэлһөөр б[айна] гэжэ мэдээн соонь хэлэгдэ[нэ].

Арадай армиин частьнууд Ч[хо]нан (Тен Ан) городые сүлөө[лбэ]. Американска 60 солдад[ууд] ба офицернүүд плендэ [абтаа]. таба. Чхонанай дэргэдэхи ба[йлдаан]даанда 4 самолёт сохигдоо. [Бу]сад фронтнууд дээрэ Арадай [ар]миин авиаци ба зенитнэ артилл[ери] 8 самолёдуудые, тэрэ то[оондо] «В—29» гэжэ бомбардировщи[гуу]дые бута сохиһон байна.

ПХЕНЬЯН, июлиин 9. (ТАС[С]). Корейскэ арадай демократичес[кэ] республикын Арадай армиин гл[ав]на командованиин мэдээсэл[ые] пхеньянска радио мүнөө үдэ[шэ] дамжуулба.

Арадай армиин частьнууд [...] сынмановска сэрэгүүдые мур[гажа], дабшалтаяа үргэлжэлүүл[нэ] гэжэ мэдээсэл соо заагдана. А[ра]дай Армиин частьнууд июли[ин] 8-да Чинчхон (Цинсен) горо[дые] ба тэрэ шадарай тосхонуудые [сү]лөөлбэ.

Чинчхониие сүлөөлхэ байлда[ан]нуудта Арадай армиин частьну[уд] трофейнүүдые эзэлһэн ба хүну[ү]дые плендэ абаһан байна.

Корейскэ Арадай армиин верховно главнокомандалагшын захирал[та]

ПХЕНЬЯН, июлиин 8. (ТАСС). Сеулда түрүүшээр ороһон ба Кореяын столицые сүлөөлхын түлөө дабшалтын байлдаануудта баатарлигаар тэмсэһэн 3-дахи ба 4-дэхи пехотно дивизинүүдэй болон 105-дахи танкова бригадын боецүүд ба офицернүүдэй габьяае тэмдэглэн Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин верховно главнокомандалагша хадаа 3-дахи ба 4-дэ[хи] дивизинүүдтэ болон бригада[һаа] 150-дахи танкова дивизи бол[го]доһон дивизидэ «Сеульска» гэ[жэ] нэрэ олгобо.

Урда Корейскэ армиин главнокомандалагша байһан Сон Хо Сунай мэдүүлгэ

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Сеулһаа Кореяын центральна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, марионеточнэ урда корейскэ армиин главнокомандалагша байһан Сон Хо Сун июлиин 4-дэ Сеулда радиогоор мэдүүлгэ хэбэ, тэрээн соогоо корейскэ арадай урбагша Ли Сын Манда эсэргүүсэн буу зэбсэгээ эрьюулхые марионеточнэ армиин бүхы офицернүүд ба солдадуудые уряалба.

Сон Хо Сун иигэжэ мэдүүлбэ: «Мүнөөдэрэй американецуудай ба үсэгэлдэрэй японецуудай хоорондо ямар илгаа байхаб? Американска колонинь, богоолнуудынь болохые бидэнэр хүсэнэгүйбди. Үгы, бидэнэр бүрин эрхэтэ гүрэнэй арад байха ёһотойбди. Хэрбээ таанар өөрынгөө Эхэ орондо ба арадта дуратай һаа, хэрбээ таанар национальна мэдэрэлтэй байгаа һаа, Ли Сын Манай урбагша бандада ба американска агрессорнүүдтэ эсэргүү бодожо тэмсэхэ ба арадта, Арадай армида болон партизанска хүсэнүүдтэ минии жэшээгээр нэгэдэхэ ёһотойт».

«Би мүнөө арадай һайн дуранай армиие эмхидхээб, «национальна оборонын» марионеточнэ армитай холбоогоо таһалһан ба Арадай армиин болон партизанска хүсэнүүдэй талада ороһон олон мя[нган] гаад боецүүд энээндэ ороно. Н[а]циональна нэгэдэл ба бэеэ даанха[а] байдалай интересүүдтэ лисынм[а]новска бандидуудые усадхахы[н] ба американска булимтарагша с[э]рэгүүдые намнахын түлөө Арада[й] армитай нэгэн зэргэдэ тэмсэхы[н] тула би тэдэ боецүүдые толгой[л]ноб.

Урда корейскэ «националь[на] оборонын арми» гэдэгэй офице[р]нүүд ба солдадууд американск[а] агрессорнүүдэй гэнжые хаяг[аад], эхэ ороноо хамгаалхын тула ар[а]дай талада орогты!»

Польша ба Корейскэ арадай демократическа республика хоорондоо дипломатическа түлөөлэгшэдые элгээлсэхэнь

ВАРШАВА, июлиин 8. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Польско республикын правительство хадаа Польско Республика болон Корейскэ арадай демократическа республика хоорондоо дипломатическа түлөөлэгшэдые эльгээлсэхэ тухай хэлсээнүүдые Корейскэ арадай демократическа республикын түлөөлэгшэтэй хэжэ эхилхые Пекиндэхи өөрынгөө посол Бургинда даалгаба.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд тухай Рейтер агентство мэдээсэнэ

ЛОНДОН, июлиин 8. (ТАСС). Корейскэ фронтһоо Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, американска сэрэгүүдтэ эсэргүү ябуулга хэжэ байгаа хойто корейскэ бронетанкова ба пехотно сэрэгүүд июлиин 5-һаа хойшо 30 миль шахуу урагшаа ябаһан байна.

Хойто корейскэ сэрэгүүд Чхонан (Цен Ан) городые эзэлбэ. Американска сэрэгүүд Тэчжон (Тайден) тээшэ ошодог шоссейнэ гол харгыһаа сухариба.

Монгол арад Кореяһээ американска сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табина

УЛАН-БАТОР, июлиин 8. (ТАСС). Бүхы орон дотор олоной митингнүүд боложо үргэлжэлһөөр. Тэдээндэ хабаадагшад — малшад, хүдэлмэришэд ба интеллигенци хадаа Кореядэхи американска зэбсэгтэ интервенцидэ эсэргүү өөрынгөө буруушаалые мэдүүлнэ.

«Монгол арад американска агрессорнүүдые эридээр шүүмжэлнэ» гэһэн түрүү статья соогоо «Үнэн» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Корейскэ арадта эсэргүү зэбсэгтэ интервенциие эхилһэн американска империалистнууд агрессорнүүд байһанаа бүхы дэлхэйн үмэнэ балшыса элирүүлээ.

Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн шэнгеэр монгол арад хадаа эб найрамдалай агууехэ туг баригша — Советскэ Союзые, бүхы дэлхэйн арадуудай гениальна вождь ба багша агууехэ Сталиние тойрон улам нигтаар жагсана. Монгол арад хадаа Сталин хаанаб, тэндэ илалта гэжэ бүхы дэлхэйн эгээлэй хүнүүд шэнгеэр һайнаар мэдэнэ.

Макартурай штабай коммюнике

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 8. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын Токийско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, урда корейскэ хүсэнүүд шэнээр группировалагдаһан ба Мугунай дэргэдэ хойто корейскэ шэнэ гү, али шэнээр группировалагдаһан дивизитэй байлдаанда ороһон байна гэжэ Макартурай штабай коммюнике соо хэлэгдэнэ. Тэндэ «ехэ байлдаанууд боложо байна».

Макартурай штабай коммюникэгэй ёһоор, Кореядэхи американска хуурай газарай хүсэнүүд 240 хүниие гээбэ. Тэдэнэй 192 хүниинь һураггүйгөөр үгы болоһон байна.

Вьетнамска арадай армиин амжалтану[уд]

ШАНХАЙ, июлиин 8. (ТАСС). Вьетнамска информационно аген[т]ствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ма[й] һарын турша соо Лаосска ар[а]дай сүлөөлэлгын армиин сэрэгү[үд] Ба-Сак болон Соук-Хоумай райондо французска постнууды[е] усадхаба.

Ба-Сак райондо Лаосска сол[да]дуудай отряд Арадай арми[ин] талада оробо.

Июниин һүүлээр вьетнамск[а] Арадай армиин сэрэгүүд Лье[н] Тьен ба Ми-Трач гэжэ тосхонууд[һаа] французска сэрэгүүдые [...]жэ гаргаба.

Макартур японско полицейскэ хүсэнүүдые ехэдхэнэ

ТОКИО, июлиин 8. (ТАСС). Мүнөөдэр Макартур 75 мянга[н] хүнтэй гүрэнэй полициин резервн[э] корпусые эмхидхэхые, тэрэшэлэ[н] далай дээрэхи гурим хамгаалх[а] соведэй личнэ составые 8 мянга[н] хүнөөр ехэдхэхые японско прави[тельствода] зүбшөөрһэн бэшэгы[е] японско премьер-министр Иосида[да] эльгээбэ.

Харюусалгатай редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1.80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3.23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4.52; пропаганды и агитации—7.85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3.23; писем трудящихся и информации—6.84 (2 зв.): об'явлений 2.64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02339. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.